

Paa Hellestø er tidligere fundet: En stenøks (B. M. 3522), en spydspids af flint (B. M. 3769), en grovt huggen spydspids af flint (B. M. 5094).

H e l l e l a n d.

1. Stor rundhaug, der kaldes „Tormodrulla“ eller „Tormodvarden“. Den er 20 m i tvermaal og ca. 2,5 m høi. Den ligger paa fjeldgrund og er betydelig opgravet i midten. Her er oprejst en høi varde, der benyttes som sjømærke.
2. Lyngklædt rundhaug, der er 18 m i tvermaal og nu ca. 1,8 m høi. Den kaldes „Kirkehaugen“. Den er adskilligt udgravet i midten og her sees et stort gravkammer, hvis ene ende er dækket af heller. Kamret er 90 cm bredt. Lige ved den østre side ligger en nu næsten udjævnet rundhaug, der har været ca. 16 m i tvermaal. Øst og sydøst for denne haug er lyngmarken bedækket af gamle garfar, flere smaa firkantede indhegninger og hustomter af forskjellig størrelse, samt endel smaa stenrøiser.
3. Nøgen rundhaug, der er 15 m i tvermaal og nu lidt over 1,5 m høi. Den er adskillig oprodet. I midten sees et par aabne smaa aflange kamre. Haugen kaldes „Treberghaugen“.
4. Bundlaget af en rundhaug, der er 10 m i tvermaal. Den ligger paa en liden klippe.
5. Bundlaget af en rundhaug, 12,5 m i tvermaal.
6. Paa dette sted har jeg ladet rejse en runesten. Stenen laa paa marken et lidet stykke herfra. Men da jeg paa førstnævnte sted opdagede to større jordfaste stene med saa stor afstand fra hinanden, at runestenen netop fik plads mellem dem, antog jeg, at runestenen oprindelig havde staaet paa dette sted. Museet har nu ladet stenen fredlyse.

Stenen er 2,10 m lang og 50 cm bred (fig. 7). Runerne er indhugne paa stenens ene bredside i to linjer. Det første ord eller de første ord i første linje er ulæse-

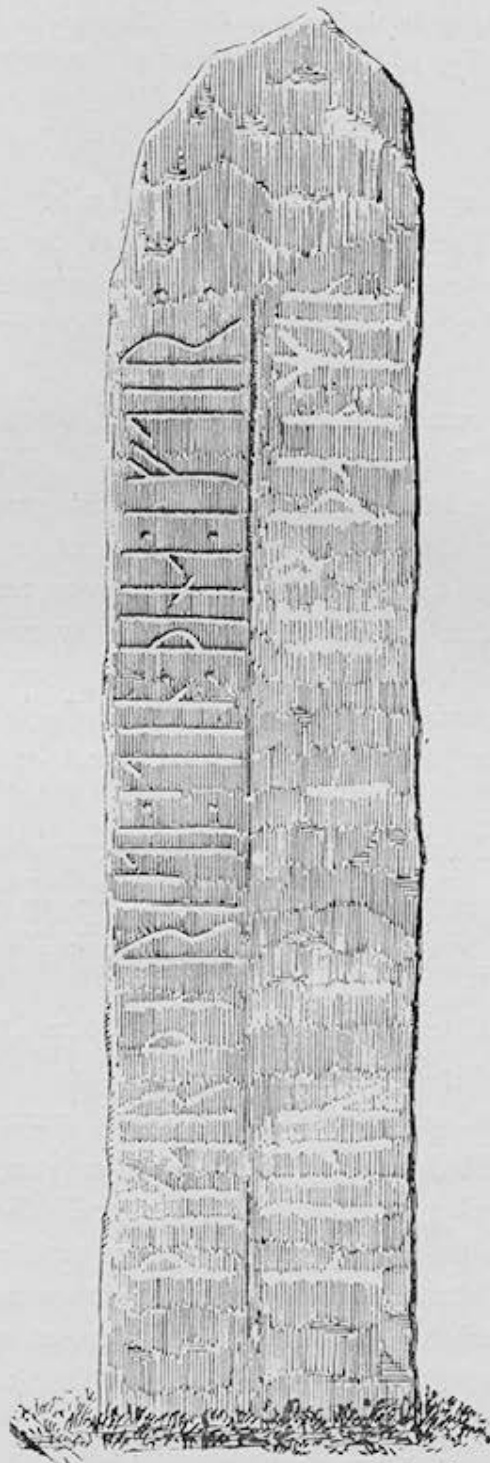

Fig. 7.

lige, derpaa kommer 4 ord: *risti stin Pina iftir*. Hele anden linje er ulæselig.

7. Rest af en rundhaug, der er 15 m i tvermaal.
8. En rund forhøining, der kaldes „Lundshaug“, der oventil er 12,5 m i tvermaal. Det er visselig nu en naturlig forhøining, men muligens har her ligget en gravhaug, der for lang tid tilbage er udjævnet.
9. Rundhaug, der er adskillig udgravet. Der ligger store stene i midten af haugen, der er ca. 16,5 m i tvermaal og 2 m høi.
10. Rundhaug, der er bygget omkring en stor jordfast sten med lodrette sider. Haugen er 10 m i tvermaal og 1,5 m høi.
11. Nedredelen af en rundhaug, der er ca. 13,5 m i tvermaal og ca. 1 m høi.
12. Lyngklædt rundhaug, der er udgravet. Den er 15 m i tvermaal og 1,8 m høi. I midten ligger et stort aabent kammer, som jeg undersøgte i sommer uden at finde nogen gjenstand. Kammeret er 2,7 m langt, 85 cm bredt og 75 cm dybt.
13. Lyngklædt langhaug, der er 34,5 m lang, 5 m bred og 1 m høi. Den er udgravet flere steder. Enkelte steder er der antydning til ødelagte gravkamre.
14. Lyngklædt rundhaug, der er udgravet flere steder. Den kaldes „Rishaug“ og er nu 14 m i tvermaal og ca. 3 m høi, men har tidligere været ca. 20 m i tvermaal.
15. En samling hustomter af forskjellig størrelse (fig. 8), hvoraf den største (1) er (5 + 20) m lang og 5,8 m bred. Inden tomtene 3 og 4 ligger igjen en liden firkant med 2,5 m side. I den søndre ende af tomt 4 staar en pyramideformet afstumpet sten, der er 65 cm høi og 20 × 40 cm i toppen. Lidt øst for tomt 1 ligger en rundhaug (6), der er 11,5 m i tvermaal og 1,5 m høi. Den er udgravet i toppen. Lidt vest for samme tomt ligger en noget firkantet haug (7), der er 5,5 m i tvermaal. Den er ligeledes oprodet.

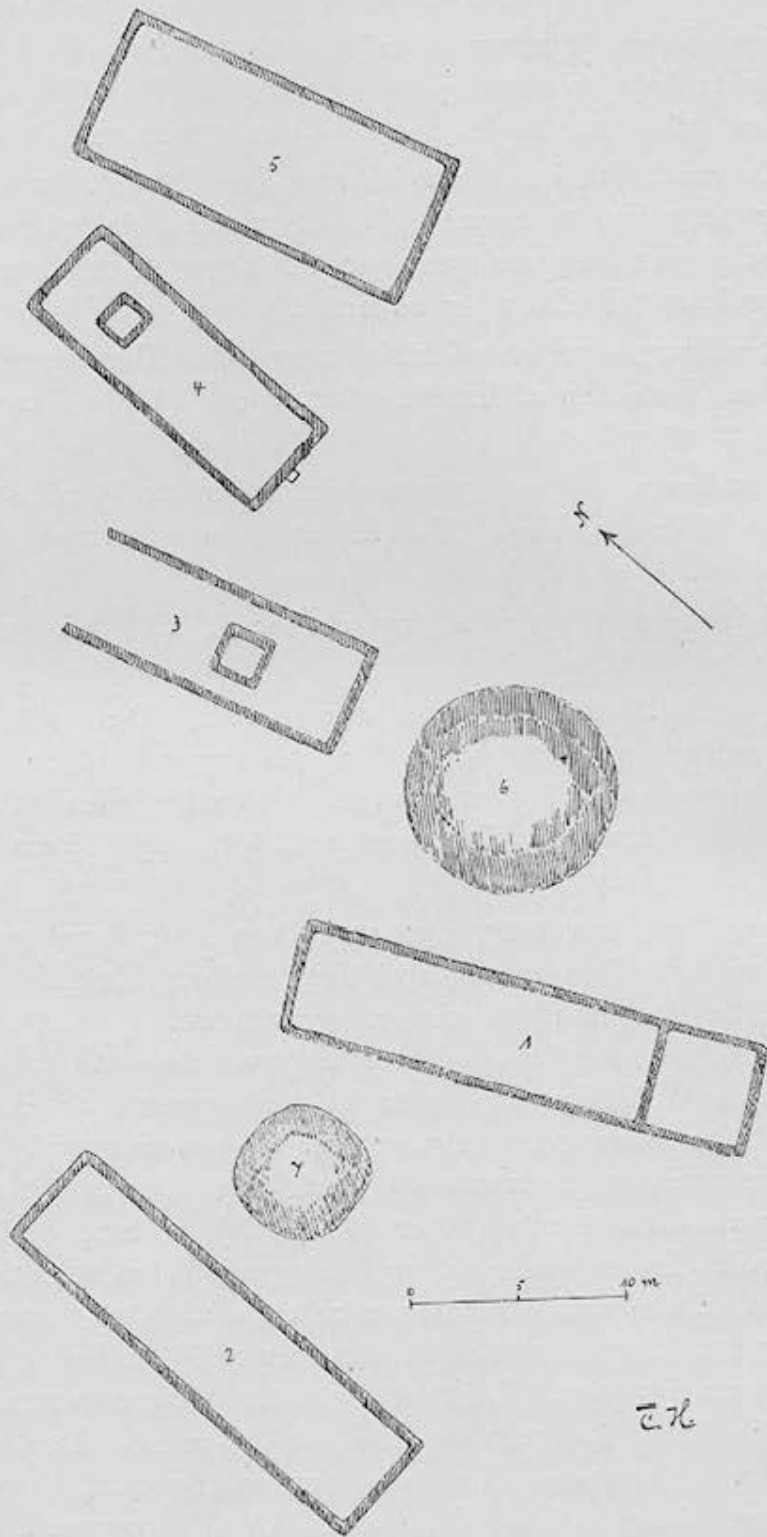

Fig. 8.

16. Lyngklædt rundhaug, der er 14 m i tvermaal og 1,8 m høi. Paa toppen af denne staar en runesten (fig. 9). Stenen er 2,3 m høi, 65 cm bred og 18 cm. tyk. Runerne staar paa den ene bredside i to linjer langs hver af sidens kanter. Imellem linjerne er indhugget et baandslyng. Indskriften omsat i latinske bogstaver lyder: *Pormodr risti stin Pana aft Pront son sin*, det er: Tormod reiste denne sten efter Trond sin søn. Det er af ikke liden interesse, at haug no. 1, „Tormodvarden“, bærer samme navn som navnet paa den mand, der her fordum lod denne sten reise.
17. Liden lyngklædt rundhaug, der er 8,5 m i tvermaal. I midten er den tidligere udgravet. Den er nu 0,8 m høi.
18. Lyngklædt rundhaug, der er udgravet i toppen. Den er 10 m i tvermaal og 1,8 m høi.
19. Lyngklædt rundhaug, 6,5 m i tvermaal og 0,8 m høi.
20. Lyngklædt rundhaug, der kaldes „Kraakhaug“. Den er betydelig udgravet i midten. Den er 18,5 m i tvermaal og enkelte steder 1,8 m høi. I midten sees tre ødelagte kamre, et stort ca. 3,5 m langt samt to mindre.
21. En liden rundhaug, 7,5 m i tvermaal. Den er udgravet i midten.
22. Udjævnet rundhaug. I nærheden blev der for endel aar tilbage fundet en fingerring af bronze, der er bortkommet.
23. Her har ligget to langrøiser, som blev udjævnet for ca. 50 aar siden. Der blev fundet en urne i hver haug samt en oval ca. 10 cm lang sten, sandsynligvis bæltesten. Bortkommet.
„Den usedvanlig store langhaug“, der staar nævnt i Nicolaysens Norske fornlevninger, er vistnok en stor naturlig grusvold, der ligger paa den flade mark i nærheden af Harvelandsvandet.
Paa Helleland er tidligere fundet: En spydspids af flint, fundet i en myr. (B. M. 3616).

T j e l t a.

1. Halvdelen af en stor rundhaug, der har været ca. 19 m i tvermaal. Den er nu ca. 2 m høi.
2. Stor lyngklædt rundhaug, der er udgravet flere steder. Den er 19 m i tvermaal og ca. 2,5 m høi. I denne haug blev i 1881 fundet en bronzealders haandletring af

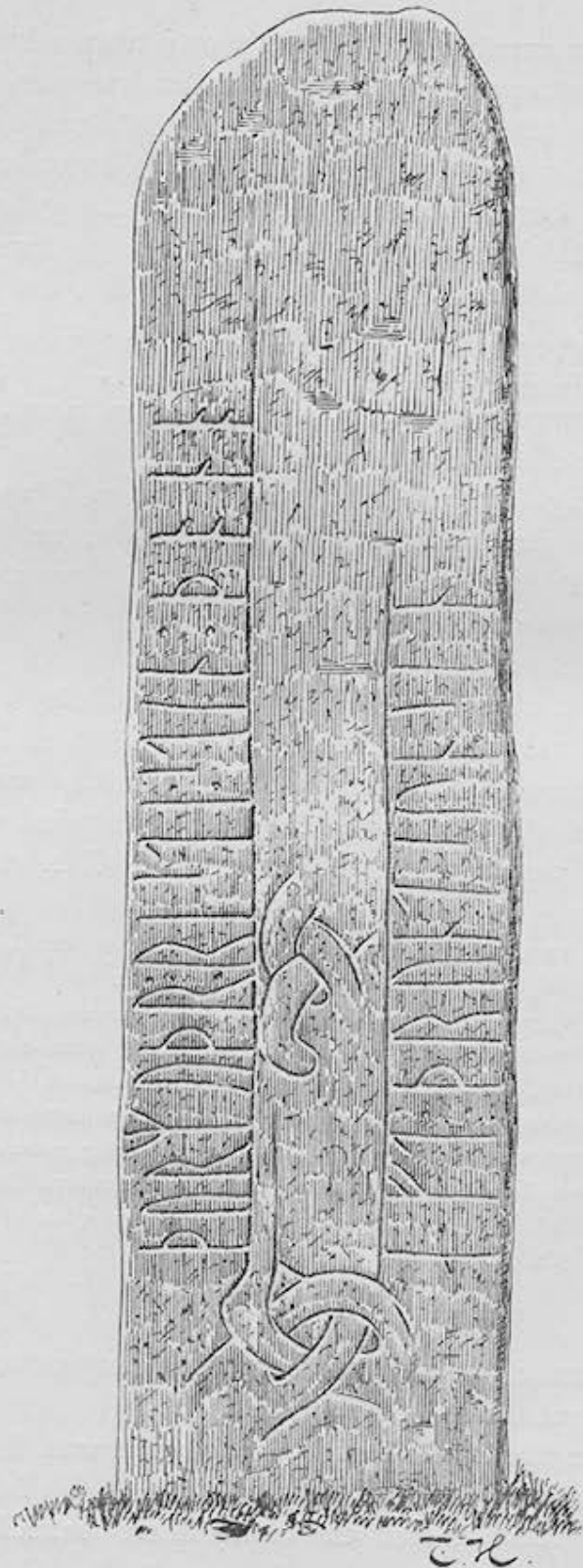

Fig. 9.